

Toch beschouwen zijn naasten de laatste jaren niet als een nodeloze verlenging van het leven. Natuurlijk, er zijn pijnlijke incidenten, zoals die dag dat hij zoek is. Familie en vrienden worden gealarmeerd en het is nog maar een kleine stap naar een opsporingsbericht als Jean wordt gevonden. Hij is in kennelijke staat gestruikeld, onder zijn auto terechtgekomen en niet meer in staat om er op eigen kracht onder vandaan te komen.

Maar Jos Benders herinnert zich het liefst de bezoeken aan Jean in zijn appartement. Ze hebben elkaar leren kennen door de medische bijstand die Benders binnen de stichting Service Medical in wiewerkoersen verleent. Jos Benders is een huisarts met een specialisme in sportgeneeskunde, die in columns zijn passie voor journalistiek botviert en die volgens Sméets 'een stoel in de hemel' verdient voor de bijstand aan Jean Nelissen.

Een paar keer per week bezoekt Jos Benders hem in het appartement in Céramique. Soms bespreken ze een column, waarvoor Jean een pakkende kop bedenkt. Dat Jean Nelissen tot op het laatste journalist is gebleven, blijkt volgens Benders uit zijn talent daarin. In een aflevering van Nummer 1 heeft Jos Benders zijn bezoeken aan het appartement in Céramique beschreven. De kop luidt: 'Het grillige bestaan van een veelbesproken genie'.

'Hallo', klinkt het steevast door de intercom, ook als Jean op de hoogte is van mijn bezoek. 'Kom binnen.' Jean is gastvrij, waarbij de vraag hoort wat zijn gast wil drinken. In mijn geval is dat meestal kraanwater. In zijn woonkamer staat een pontificaal bureau. De aanblik verraadt zijn komaf. Ongestructureerd liggen als een krans om zijn computer kranten, tijdschriften, pennen en een verloren sigarendoosje. Asbakken verraden dat alles tot as zal wederkeren, zo ook zijn geliefde rookstaven. Samen met een glaasje mag Jean ze graag verorberen. Melancholie

hangt door de ruimte. Omdat de kunstenaar die hij was steeds minder prominent tussen de mensen aanwezig is en alleen nog in archieven lijkt voort te leven.

Trapje op, eerste deur rechts. Jos Benders kan de visites nog dromen. 'Niet de deur lomp op een kier zetten als je had aangebeeld. Maar altijd zelf de deur open. Hoffelijk, ja, maar tegelijk zo kernachtig als een rechter.'

Als Benders hem op de man af vraagt of hij nog zoveel drinkt, antwoordt Jean dat hij zuipt. Daarmee is dat onderwerp ook meteen besproken. Aan de vraag of geestelijke nood ten grondslag ligt aan de drankzucht, waagt Benders zich niet. 'Dan moet ik de psycho-kaart trekken en die heb ik niet.'

De televisie staat altijd aan. Maar als het weer het toestaat, zitten ze op het terras dat grenst aan zijn slaapkamer. Daar staat ook het vogelzaad om de 'geveugelde vrienden', zoals Benders schrijft, te trakeren. Elke duif heet Fiffi, dan wel Arthur.

Jos Benders constateert in die naamgeving een onweerstaanbare drang tot fictie. Die legt volgens hem de journalist in Jean bloot. Daarmee raakt Benders aan de primaire taakopvatting die Jean Nelissen zichzelf als verslaggever stelt.

Wieljournalistiek is het destilleren van een pakkend verhaal uit een potje hardfietsen. Maar dat verhaal mag niet zomaar verzonden zijn. Het moet berusten op de werkelijkheid of er in elk geval aan raken. Daar komt dus Jeans onophoudelijke zoektocht naar weetjes en feiten om de hoek kijken.

Jos Benders raakt gehecht aan de bezoekjes aan Jean Nelissen, een stadsappartement als oase van rust. Ga je alweer? vragen ze thuis. Ja, hij gaat alweer. Het is de vredige tijdloosheid in de nabijheid van een groot mens die zich niet meer hoeft te bewijzen. 'Jean kon soms een beetje sluimeren en dan was het er heel aangenaam.'

In zijn artikel werpt Benders de vraag op of 'de levensavond' hem voor problemen stelt. Jean Nelissen antwoordt: 'Ik voel me goed. Ik ben nergens bang voor, ook niet om dood te gaan. Ik heb een mooi en boeiend leven gehad.'

De dood kondigt zich op Eerste Pinksterdag 2010 aan. In zijn keuken maakt Jean een beschuit met aardbeien voor zichzelf klaar. Daarbij komt hij door een ongelukkige manoeuvre ten val, belandt half onder het aanrecht en is niet in staat overeind te komen. Hij schreeuwt van de pijn en om hulp, maar niemand hoort hem.

Ida Bruurmijn zoekt Jean Nelissen elke dag op. Ze zorgt ervoor dat het vogelzaad en de jenever op voorraad zijn. Zij vindt hem. Het gebeurt wel vaker dan ze hem weer op de been moet krijgen. Maar nu is het lastiger en de pijn erger. Ida Bruurmijn haalt een stevige buurman erbij en die is in staat Jean op een stoel te hijsen.

Ze belt Jos Benders en die vindt na een eerste inspectie dat Jean voor nader onderzoek naar het ziekenhuis moet. Jean weigert echter. Daarna hebben ze hem op bed gelegd, maar de pijn is dermate groot dat hij de volgende dag toch naar het Academisch Ziekenhuis in Maastricht moet. Er wordt een gebroken heup geconstateerd en Jean Nelissen zal de rest van zijn leven, op één dag na, een ziekenhuispatiënt blijven.

Een operatie is met zijn zwakke gestel niet mogelijk, maar toch ziet Jos Benders verbetering. Lichamelijk sterkt Jean aan. Alleen ontbreekt de wil om het lichaam weer enigszins aan de gang te krijgen. Ida Bruurmijn en Mieke Pierey peppen hem op om elke dag weer een stapje verder te zetten. Maar zijn speelveld beperkt zich tot het ziekenhuisbed en een rolstoel. Bruurmijn: 'Ik zei tegen hem: kom op luierik, maar hij wilde niet meer.'

In zijn bed kijkt Jean Nelissen naar sportwedstrijden op televisie, leest zijn kranten en maakt ondeugende grapjes tegen de verpleegsters. Benders: 'Dat stoute in Jean heeft hem nooit verlaten.'

Als medicus ziet hij ook de voordelen van de opname. Het is als een gedwongen ontwenningsskuur. Maar de andere vrienden gunnen Jean graag nog de enige ondeugd die hem rest. Willy Brokamp: 'Ik heb in het ziekenhuis nog een omelet voor hem gemaakt. Die wilde hij pas eten nadat Hans Maaskant een paar halve liters te voorschijn had getoverd.'

Eind juni, het NK wielrennen wordt dat weekeinde in Beek ge-

houden met start en finish op de Adsteeg, brengt Mart Smeets een laatste bezoek aan Jean. Hij is vergezeld van cocommentator Maarten Ducrot en van Gerrit Solleveld, die de rol van Edgar Sorgeloos, chauffeur, op zich heeft genomen.

‘Ik zei: jongens, er zijn van die momenten dat je ergens doorheen moet en dit is zo’n moment. We doen het schouder aan schouder, dicht tegen elkaar aan en we zien wel waar we uitkomen. Ik wilde hem in elk geval nog één keer zien. Wie weet piept hij er tijdens de Tour tussenuit.’

Hoe goed ze zich mentaal ook hebben voorbereid, de schrik is groot. De dood kruipt in hun neusgaten, schrijft Mart Smeets in *Top*, een bundel sportverhalen. ‘Daar lag Jean, kapot.’ Maar zijn ogen glimmen wanneer hij de oud-collega’s ziet en met zijn laatste krachten heeft Jean Nelissen voor alle drie een persoonlijke boodschap. Solleveld herinnert hij aan diens ritzege in 1985 en dat eventuele doping hem alsnog vergeven wordt. Smeets: ‘Het klonk als een soort van absolutie.’

Daarna stuurt Jean Nelissen de twee oud-coureurs naar buiten en spreekt als de oude leermeester zijn opvolger nog één keer toe. Dat Martje moet doorgaan, dat Martje ze moet leren kijken en dat Martje ze godverdomme moet leren verhalen te vertellen. Mart Smeets neemt de hand van Jean Nelissen in de zijne en zegt dat het goed is.

In *Top* beschrijft hij hoe Jos Benders hem twee maanden later op de hoogte brengt van Jeans dood. Met Karen aan het stuur rijdt Mart Smeets in de auto achter de Ronde van Spanje aan. Hij brengt de NOS op de hoogte en zal later in finishplaats Lorca een in memoriam uitspreken, in blazer en korte broek voor een Spaanse cameraman die daarvoor op een sinaasappelkistje moet staan. ‘s Avonds laat is er pas tijd voor bezinning.

Godverdomme. Het was onvermijdelijk. Het was goed zo. Dat laatste zeker. De Neel was dood. Morsdood. Op. Ik nam mijn laatste slok wijn en toostte hem toe. Godverdomme, met die lange, mooie, bijna bruin gesauste g. Dat

woord was voor Jean geen vloek. Het was zijn tweede ik geworden. Ik dacht hardop dat hij Petrus waarschijnlijk ook zo tegemoet zou treden. Hij zou zeggen dat ze allemaal zijn kloten konden kussen.

Jean Nelissen overlijdt op de dag dat hij van het ziekenhuis wordt overgebracht naar verpleeghuis De Zeven Bronnen dat Jos Benders voor hem heeft gevonden. De patiënt ziet zelf enorm op tegen de overplaatsing, maar dat is volgens Benders niet ongevoel na een langdurig verblijf in het ziekenhuis. Hij is op verkenning geweest, heeft gesproken met de chef van de verpleging en ontdekt een café om de hoek waar eventuele dorst kan worden gelest.

Ida Bruurmijn begeleidt hem die dag, woensdag 1 september 2010, in een ambulance naar het verpleeghuis. Een arts en een verpleegkundige, met wie Jean nog grapjes maakt, vangen hen op. Zij is opgetogen over de plek, over de privacy van een eigen kamer, maar Jean Nelissen geeft geen sjoege.

Na hem te hebben geïnstalleerd, gaat Ida Bruurmijn een kopje koffie drinken. Twee minuten later komt een arts aangesnel en zegt dat het opeens helemaal verkeerd is gegaan met Jean. ‘Alsof hij het heeft aangevoeld. Zo van: ga jij maar even koffiedrinken.’

En toch spookt het nog steeds door haar hoofd, hoe ze misschien zijn leven had kunnen redden door vijf minuten langer te blijven. Ida Bruurmijn ziet Jean Nelissen pas weer nadat de sporen van de doodstrijd zijn gewist. Vermoedelijk is hij, achterover liggend, gestikt in zijn braaksel. Nou ja, zoiets wat je liever niet weet en waar je zeker liever niet aan denkt.

Jos Benders zit die woensdag met zijn zoon in de auto, op weg naar Brussel. Ze gaan hout halen met een trailer. Ter hoogte van Leuven had Ida Bruurmijn hem nog gebeld vanuit het ziekenhuis, dat Jean weigerde te vertrekken. ‘Maar men heeft doorgepakt,’ zegt Benders. Op de terugweg bereikt hem de onheilstijding. Hij stelt Mart Smeets op de hoogte, koppelt de trailer af en rijdt meteen door naar het verpleeghuis.

‘Jean was al van zijn kamer naar het mortuarium. Ze moesten

hem nog verzorgen, maar ik zei: ik wil hem zo zien. Daar lag ie dan. Ik heb een aantal dingen gepreveld en ik heb hem bedankt. Ik zal zeker zijn hand nog even beroerd hebben. Tranen weggepinkt, tot mezelf gekomen. Het was inmiddels vijf voor drie. Ik ga in de auto zitten, zet de radio aan en het is het tweede item in het nieuwsbulletin.' Jean Nelissen, 74 jaar oud, is overleden.